

FIȘA DISCIPLINEI
(Literatură italiană II)
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Limbi și literaturi romanice
1.4 Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5 Ciclu de studii	Nivel licență
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Limbă și literatură italiană / Licențiat în filologie
1.7 Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei										Literatură italiană II (Limbă de predare: italiană)					Codul disciplinei			LLI3161		
2.2 Titularul activităților de curs							Lector vacant													
2.3 Titularul activităților de seminar/curs practic							Lect.dr. Damian Otilia Ștefania													
2.4 Anul de studiu		II	2.5 Semestrul		3	2.6 Tipul de evaluare		E/V	2.7 Regimul disciplinei		Conținut		DO							
												Obligativitate		DS						

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/curs practic	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/curs practic	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					48
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminarii/cursuri practice/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat (consiliere profesională)					4
Examinări					2
Alte activități: Consultații					2
3.7 Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					126
3.8 Total ore pe semestru					182
3.9 Numărul de credite					7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs Fotocopii, cărți, materiale multimediale
5.2 de desfășurare a seminarului/cursului practic	Sală de seminar, xeroxuri, cărți, suporturi de curs, materiale multimediale

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

6. Competențe specifice acumulate

Competențe Profesionale/ esențiale	<p>C1 Analiza și prezentarea fenomenelor literare în contextul culturii de referință</p> <p>C2 Înțelegerea relațiilor și influențelor dintre categoriile literare și critice, precum și relațiile dintre diferitele metodologii actuale.</p> <p>C3 Înțelegerea interdependențelor dintre text și lumea ficțională.</p> <p>C4 Capacitatea de a analiza și distinge caracteristicile specifice ale romanului ca gen literar, de a exemplifica în detaliu subiectele abordate și de a le asocia textului.</p> <p>C5 Capacitatea de a analiza un text literar folosind conceptele și metodele criticii moderne; abilitatea de a utiliza limbajul și conceptele critice, de a înțelege aplicabilitatea metodelor interdisciplinare pentru critica literară.</p>
Competențe transversale	<p>CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbii și literaturii în deplină concordanță cu etica profesională.</p> <p>CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice</p> <p>CT3 Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Formarea unei viziuni de ansamblu asupra perioadei literare studiate
7.2 Obiectivele specifice	<p>-Ilustrarea elementelor esențiale ale romantismului italian și ale verismului în raport cu literaturile europene;</p> <p>-Ilustrarea receptării critice și literare a autorilor studiați, inclusiv prezența acestora în cultura română;</p> <p>-Identificarea elementelor de intertextualitate;</p> <p>-Interpretarea critică a unui text literar de complexitate mare, în limba italiană, pe baza conceptelor și metodelor studiate.</p>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Istorie, politică, societate, literatură italiană în epoca Revoluției franceze și a lui Napoleon Bonaparte (1789-1815). Neoclasicismul. Mit, eroism și pasiune la Ugo Foscolo	Expunere; Curs interactiv	
2. Romantismul european și cel italian. Creația artistică și originalitatea individuală. Sciziunea între eu și lume. Polemica clasici/romantici. Caracteristicile literaturii italiene în epoca Restaurăției și a Unității naționale (1815-1860).	Expunere; Curs interactiv	
3. Giacomo Leopardi: „povestea unui suflet” între biografie și autobiografie. Jurnalul filozofic <i>Zibaldone dei pensieri</i> : oglinda experienței umane și intelectuale a poetului. Teorii poetice și filozofice.	Expunere; Curs interactiv	
4. Discurs autobiografic în <i>Canti</i> și poezia ca act de cunoaștere: de la „pesimismul istoric” la „pesimismul cosmic”, la ultimul Leopardi. Iluzia iubirii.	Expunere; Curs interactiv	
5. <i>Operette morali</i> : Natura și „fericirea imposibilă”. Reconstrucția identității poetice. Lecția morală a ultimului Leopardi (Ciclul Aspasiei, <i>Il tramonto della luna</i> și <i>La ginestra</i>). Note pentru receptarea critică și literară (sau absența ei).	Expunere; Curs interactiv	
6. Viața și opera lui Manzoni: liricul, dramaturgul,	Expunere; Curs interactiv	

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

naratorul, teoreticianul. Convertirea religioasă și literară. Parcursul întrerupt în <i>Inni sacri</i> . Conflictul dintre real și ideal în <i>Il conte di Carmagnola</i> și <i>Adelchi</i> . Scopul literaturii: util, adevărat, interesant.		
7. Gândirea și poetica: patrie, religie, credință și rațiune. Revoluția romanului istoric în Italia. Probleme și soluții teologice, literare și lingvistice în cele trei redactări ale romanului <i>I promessi Sposi</i> . Traducerea în imagini: Quarantana și ilustrațiile lui Gonin.	Expunere; Curs interactiv	
8. <i>I promessi sposi</i> : sistemul personajelor și cadrul istoric. Polifonia. Ideologia și finalul (cap.38): Manzoni un pesimist? Note pentru receptarea critică și literară.	Expunere; Curs interactiv	
9. Literatura în Italia postunitară. Carlo Collodi autorul unei singure cărți? Pinocchio I și II (cap.I, II, III, XV, XVI, XXXVI) O structură naratologică de compromis? Ambiguitate și ambivalență: Pinocchio păpușă de lemn și/sau copil (cap.IV). Observații asupra receptării critice și literare.	Expunere; Curs interactiv	
10. Naturalismul francez și verismul italian. Viața lui Verga. De la primele opere la Verism: maturizarea ideologică și culturală. Nuvelele și „legea celui mai puternic”: <i>Rosso Malpelo</i> .	Expunere; Curs interactiv	
11. Tema „celor învinși”: pesimism și antiprogresism. De la nuvela <i>Fantasticheria</i> la <i>Malavoglia</i> : „idealul stridiei” și „religia familiei” în romanul coral.	Expunere; Curs interactiv	
12. Verga, fotografia realității. Tehnici narative și stilistice în <i>Malavoglia</i> . Voce narativă, perspectivă, timp la Verga. Metoda impersonalității și discursul indirect liber.	Expunere; Curs interactiv	
13. <i>Cavalleria rusticana</i> : nuvelă, dramă, libret, scenografie cinematografică. Note pentru receptarea critică și literară a lui Verga.	Expunere; Curs interactiv	
14. Concluzii.	Expunere; Curs interactiv	
Bibliografie obligatorie: Giacomo Leopardi, <i>Canti</i> ; <i>Operette morali</i> (două la alegere) Alessandro Manzoni, <i>I Promessi sposi</i> ; Carlo Collodi, <i>Pinocchio</i> ; Giuseppe Verga, <i>I Malavoglia</i> ; nuvelele <i>Fantasticheria</i> , <i>Rosso Malpelo</i> , <i>Cavalleria rusticana</i> Luigi Blasucci, <i>Leopardi e i segnali dell'infinito</i> (1985), Il Mulino, Bologna 2001. Cesare Luporini, <i>Leopardi progressivo</i> , Ed. Riuniti, Roma, 1980. Lanfranco Caretti, <i>Manzoni: guida storica e critica</i> , Bari, Laterza, 1976. Alberto Asor Rosa, <i>Le avventure di Pinocchio</i> , in <i>Letteratura italiana</i> a c. di Alberto Asor Rosa, <i>Le opere</i> , III. <i>Dall'Ottocento al Novecento</i> , Einaudi, Torino 1995, pp. 879-950. Luigi Russo, <i>Giovanni Verga</i> , Napoli, Ricciardi, 1919. Marco Santagata, Laura Carotti, Alberto Casadei, Mirko Tavoni, <i>Il Filo rosso, antologia e storia della letteratura italiana ed europea, Primo Ottocento. Secondo Ottocento</i> , Ed. Laterza, Bari, 2006. Salvatore Guglielmino, Hermann Grosser, <i>Il sistema letterario</i> , Principato, Milano, 1987. Giulio Ferroni, <i>Storia della letteratura italiana</i> , Einaudi, Torino, 1995. Bibliografie facultativă Marco Santagata, <i>Quella celeste naturalezza. Le canzoni e gli idilli di Leopardi</i> , Il Mulino, Bologna, 1994.		

Anna Dolfi, *Leopardi e il Novecento. Sul Leopardismo dei poeti*, Le Lettere, Firenze, 2009.
Ezio Raimondi, *Il romanzo senza idillio. Saggio sui "Promessi sposi"*, Einaudi, Torino, 1975.
Daniela Marcheschi, *Collodi ritrovato*, Ets, Pisa, 1990.
Daniela Marcheschi, *Il naso corto – una rilettura delle Avventure di Pinocchio*, EDB, Bologna, 2016.
Romano Luperini, *Giovanni Verga*, Laterza, Roma-Bari, 1981.

8.2 Curs practic	Metode de predare- învățare	Observații
1. Giacomo Leopardi – introducere.	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
2. Nucleu filozofice în <i>Zibaldone</i> : teoria plăcerii, teoria poeziei, raportul om-natură. Filosofie și poezie în discursul leopardian: „grădina suferinței” (<i>Zibaldone</i> , 4175-4177)	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
3. <i>Canti</i> – prezentare generală; <i>Infinitul</i> : eul liric și infinitul spațio-temporal. De la Natura benefică (<i>La quiete dopo la tempesta</i>) la Natura malefică (<i>Il sabato del villaggio</i> , <i>Canto notturno di un pastore errante dell'Asia</i>).	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
4. Sensul existenței și <i>Dialogo della Natura e di un Islandese</i> . Noua poetică leopardiană: istorie și societate/rațiune și civilizație. Teme clasice și teme romantice (<i>La sera del dì di festa</i> , <i>Ultimo canto di Saffo</i> , <i>Alla luna</i>). Iubire și iluzie (<i>Alla sua donna</i> , <i>Il passero solitario</i> , <i>A Silvia</i> , <i>A se stesso</i>)	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
5. Istorie și invenție în <i>incipit</i> -ul romanului <i>I promessi Sposi</i> (Scrisoarea către domnul Chauvet, scrisoarea „Despre Romanticism”). Ficțiunea manuscrisului regăsit.	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
6. Ciurma și mizeria colectivă între tema răului și a Providenței (cap.31-32). Justiția omenească și cea divină: întâlnirea dintre părintele Cristoforo și don Rodrigo (cap.6), colocviul dintre Cel-fără-nume și Cardinalul Borromeo (cap.23), „Domnul iartă multe lucruri pentru o faptă de milostenie” (cap.21).	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
7. Puterea și sistemul de privilegii: Renzo, patru claponi și un avocat (cap.3). Manzoni între regie și ordine: via lui Renzo (cap.33), metaforă a societății și a istoriei.	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
8. Axa sintagmatică în <i>I promessi sposi</i> : naratori și naratari. <i>Nomen omen</i> în <i>Promessi Sposi</i> . Geografia romanului între spațiu real și spațiu simbolic: descrierea „Adio munților”.	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
9. „Ochii de lemn” și nașterea lui Pinocchio (cap.I-III). <i>Topoi</i> și modele literare (cap.I, XXXIV, XXXV): o receptare comică și parodică. Funcții narative. Locuri și personaje simbolice (cap.IV, XIII). Ultima metamorfoză și pluralitatea finalului (cap. XXXVI)	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
10. <i>Fantasticheria</i> : un manifest poetic. <i>Rosso Malpelo</i> și raportul între conștiință și acțiune. Negarea progresului și a istoriei: dimensiunea mitică a exclușilor (<i>Rosso Malpelo</i> și padron 'Ntoni în cap. XII și XVI).	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	

11. Tema familiei în <i>Malavoglia</i> . Natură și societate în creația lui Verga (familia Malavoglia și gura satului în cap.II, înmormântarea lui Bastianazzo în cap.IV).	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
12. Narațiunea obiectivă și impersonală. Soluții lingvistice la Verga: tehnici ale coraliității.	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
13. Santuzza de la nuvelă la teatru. Traducerea în imagini: <i>Cavalleria rusticana</i> la cinema.	Participare activă; Analiză hermeneutică pe texte	
14. Verificare scrisă.	Verificare scrisă	

Bibliografie obligatorie:

Giacomo Leopardi, *Canti; Operette morali* (două la alegere)
Alessandro Manzoni, *I Promessi sposi*;
Carlo Collodi, *Pinocchio*;
Giuseppe Verga, *I Malavoglia*; nuvelele *Fantasticherie*, *Rosso Malpelo*, *Cavalleria rusticana*
Luigi Blasucci, *Leopardi e i segnali dell'infinito* (1985), Il Mulino, Bologna 2001.
Cesare Luporini, *Leopardi progressivo*, Ed. Riuniti, Roma, 1980.
Lanfranco Caretti, *Manzoni: guida storica e critica*, Bari, Laterza, 1976.
Alberto Asor Rosa, *Le avventure di Pinocchio*, in *Letteratura italiana* a c. di Alberto Asor Rosa, *Le opere*, III. *Dall'Ottocento al Novecento*, Einaudi, Torino 1995, pp. 879-950.
Luigi Russo, *Giovanni Verga*, Napoli, Ricciardi, 1919.
Marco Santagata, Laura Carotti, Alberto Casadei, Mirko Tavoni, *Il Filo rosso, antologia e storia della letteratura italiana ed europea, Primo Ottocento. Secondo Ottocento*, Ed. Laterza, Bari, 2006.
Salvatore Guglielmino, Hermann Grosser, *Il sistema letterario*, Principato, Milano, 1987.
Giulio Ferroni, *Storia della letteratura italiana*, Einaudi, Torino, 1995.

Bibliografia facultativă

Marco Santagata, *Quella celeste naturalezza. Le canzoni e gli idilli di Leopardi*, Il Mulino, Bologna, 1994.
Anna Dolfi, *Leopardi el il Novecento. Sul Leopardismo dei poeti*, Le Lettere, Firenze, 2009.
Ezio Raimondi, *Il romanzo senza idillio. Saggio sui "Promessi sposi"*, Einaudi, Torino, 1975.
Daniela Marcheschi, *Collodi ritrovato*, Ets, Pisa, 1990.
Daniela Marcheschi, *Il naso corto – una rilettura delle Avventure di Pinocchio*, EDB, Bologna, 2016.
Romano Luperini, *Giovanni Verga*, Laterza, Roma-Bari, 1981.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorii reprezentativi din domeniul aferent programului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional pentru adaptarea și ameliorarea programei de studiu, și în special cu: Consulat Onorific Italian, Camera di Commercio Italiana per la Romania, Centrul Cultural Italian, Sykes, FSP Global.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Identificarea trăsăturilor specifice și cunoașterea aprofundată a operelor literare studiate. Utilizarea unui limbaj științific adecvat; logica, coerența și corectitudinea limbii italiene.	- Examen scris de 2 ore, notat de la 1 la 10	60%
10.5 Seminar/Curs practic	Pertinența și corectitudinea cunoștințelor. Competența lingvistică și de comunicare. Capacitatea logico-critică, de elaborare	- Verificare scrisă de 2 ore, notată de la 1 la 10; -Prezentare orală a unei teme de curs practic, notată de la 1 la 10;	40%

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

	și de interpretare.	-Lucrare de curs practic notată de la 1 la 10 ; -Frecvența și intervențiile la cursurile practice și rezolvarea temelor pot modifica nota cu 1 punct.	
10.6 Standard minim de performanță			
1. Studentul cunoaște care sunt principalele concepte, le recunoaște și le definește corect; 2. Studentul a citit operele principale analizate și a efectuat temele propuse în cadrul cursului practic 3. Studentul are o viziune de ansamblu asupra domeniului; 4. Studentul este capabil să susțină o conversație corectă și coerentă cu utilizări frecvente ale terminologiei de specialitate propusă de textul abordat; 5. Studentul se încadrează din punctul de vedere al receptării discursurilor orale și al textelor scrise la nivelul european B2 respectiv C1. 6. Studentul este capabil să analizeze textele studiate în corelație cu conceptele teoretice și cu contextul istorico-cultural.			
Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale: Orice tentativă de fraudă se sancționează cu nota 1.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă

Data completării

10.02.2025

Numele și semnătura
titularului de curs
Lector vacant

Numele și semnătura titularului de seminar/curs
practic Lect. dr. Damian Otilia Stefania

Damian

Data avizării în departament
11.02.2025

Numele și semnătura directorului de departament,
conf.dr. Cristiana Papahagi

Papahagi

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului: